

Egy kopejka

A hetvenes évek végén egy jutalomkirándulásban részesültem. Kijev, Leningrád, Moszkva volt az útvonalunk, amelyet a „Barátságvonaton” (szlovákul: Vlak družby, oroszul: Поезд дружбы) jártunk végig. Tíz évig voltam szakszervezeti bizalmisa munkahelyemen a Csehszlovák–Szovjet Baráti Társaság nevű szervezetnek. Rám sózták, kénytelen voltam végezni a vele járó, nem kedvemre való feladatokat. Ezért mehettem el erre a fárasztó, de érdekes, hosszú útra.

Sokszor elámultam a látványon, amit a vonat ablakán át láttam, mert ugyebár Kijevtől Leningrádig (ma már újra Szentpétervár) nagyon hosszú utat kellett megtenni. Ismeretlen okokból többször meg is álltunk hosszabb időre. Minden apró kis hidat, falusi vasútállomást fegyveres őrség védett. De milyen őrség?! Pufajkába öltözött, a fejükön kendőjüket hátrakötött asszonyok. Fegyverrel!!! Az építkezéseken is nők dolgoztak, téglát raktak, maltert keverték, a szekerekbe befogott lovakat is asszonyok hajtották a falvak sáros útjain. Autót a falukban alig láttunk, tévéantennát a házakon csak elvétve, talán a kocsmán meg a kultúrházon. Hatalmas, megműveletlen földterületek a kolhozokban. Hol vannak a férfiak? Mint azt később megtudtuk, itt hét év a kötelező katonai szolgálat, a munkaképes férfiak a hazát védték. Ki ellen?

Tudom, ma már mindez groteszkül hangzik, mintha talán csak a rossz oldalát akarnám bemutatni a látottaknak. Nem így van, mert Szentpétervár megérte a fáradságot. Nem hiába nevezik észak Velencéjének. Épületei példásan karbantartva, no és az Ermitázs, a Téli Palota káprázatosan szép. Arról külön beszámolóit kellene írni. Nem is ezzel akarom én a kedves olvasó idejét rabolni, csak ittlétünk utolsó estéjét szeretném leírni, amelyet Moszkvában töltöttünk.

Egy operaelőadáson vettünk részt a Legfelsőbb Szovjet Palotájában, más néven Nemzetek Palotájában. Monumentális épület a Vörös tér tájékán, hatalmas nézőtérrel a színházteremben, az emeleteken éttermekkel és kávézókkal. Az egyes vagonok utasainak jegyei egymás mellé szóltak, hogy ha már nem is ismerjük egymást, azért figyeljünk egymás jelenlétére.

Az opera címe *Október* volt, ugyanis november 7-ét jöttünk ide ünnepelni. Ahogy felgördült a függöny, Lenin elvtárs alakja jelent meg a színen. Felállva kellett vagy öt percig tapsolnunk. Azután elkezdődött az előadás, amelynek egész folyamán Lenin egy szót sem szólt, egy áriát sem énekelt, csak egy íróasztalnál ült, és írt valamit.

Valahányszor megjelent, mindig állva tapsoltunk. Az egyik útitársam megjegyezte, hogy neki ehhez nincs gyomra, felállt a sorból, és kifelé igyekezett előadás közben. Mivel én a sor végén ültem, az én kezembe nyomta a színházi távcsövet, mondván, hogy azon nézzem az előadást, amíg kávézik. Véget ért az unalmas opera, s mentünk a megadott találkozóhelyre, ahonnan busz szállít majd minket a vasútállomásra. A vonatunk indulásra készen vár minket, nem szabad késnünk. Együtt volt a csapat, csak két férfi hiányzott még. Az egyik az volt, aki a kezembe adta a messzelátót. Telt az idő, és nem jelentek meg. Az idegenvezetőnő kérdezte, hogy ki beszélt velük utoljára. Mondtam, hogy az egyik nekem adta a messzelátóját, és kiment a színházteremből. Erre azt felelte, hogy addig nem engedik ki az épületből, amíg le nem adja a messzelátót, mert azt ott kölcsönözte ki. Én meg azt hittem, hogy a sajátja, mert jól szituált férfinak látszott, minden luxusholmival: a legmodernebb automata fényképezőgéppel, elegáns, divatos öltözékkel ellátva.

Nosza, futásnak eredtem vissza a palotába. Emlékszem, szakadt a hó, a palotába vezető út fenyősorát vastag hóréteg borította. Már késő este volt, emberek nemigen jártak. Talán a szakadó hó miatt sem, meg aztán ebben az időpontban, éjfél tájt senkinek sem volt semmi keresnivalója a Nemzetek Palotája környékén. Fegyveres kétfügű őrség állított le három alkalommal is, hogy mit akarok az épületben. Mondtam, hogy a távcsövet akarom leadni. Nem akartak beengedni, hogy majd leadom holnap reggel. Gyöngye orosz tudásommal magyaráztam, hogy ezt muszáj megtennem. Mindhárom alkalommal a szó szoros értelmében ki kellett tépni magam az őrség karjaiból. Már attól tartottam, hogy rám lőnek. Végül mégis bejutottam az épületbe, gyorsan a mozgólépcsőn le, a ruhatárba. Üres volt már, csak a ruhatáros nő és a két férfi útitárs alkudozott, hogy mennyit ér a télikabát, mert annyi rubelük kettejüknek sem volt, hogy megfizették volna a messzelátó árát. Utolsó este voltunk ott, a pénzt már mindenki elköltötte. Viszont az elegáns, gyapjú télikabátot (talán Tuzex-termék) a ruhatárosnő szívesen lefoglalta volna, ha másképp nem, hát zálogba. Kiváltani viszont már nem lett volna mikor, hiszen indulnunk kellett haza.

Nagy kő esett le az útitárs szívéről, amikor megjelentem a messzelátóval. Nem győztem elnézést kérni azért, hogy elvittem, nem tudtam, hogy nem a sajátja. A buszban természetesen visszaadtam volna neki.

Így ért véget szerencsésen ez a történet. Emlékkül ajándékba kaptam az illető férfitől egy kopejkát, amit elég sokáig őrizgettem.

Végül odaajándékoztam egy numizmatikával foglalkozó egyéneknek.